

Ананьїн Олег Валерійович,

старший офіцер відділення методичного забезпечення та планування Головного експертно-криміналістичного центру Державної прикордонної служби України, кандидат технічних наук, старший науковий співробітник

АНАЛІЗ ХАРАКТЕРНИХ СПОСОБІВ ПІДРОБКИ ПАСПОРТНИХ ДОКУМЕНТІВ КРАЇН ЄС, ВИГОТОВЛЕНИХ НА ПОЛІКАРБОНАТНІЙ ОСНОВІ

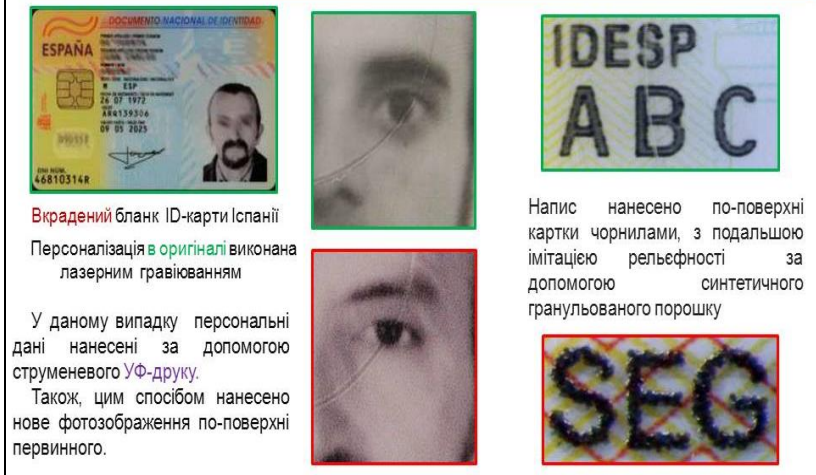
Протидія транснаціональній організованій злочинності, пов'язаної з терористичною діяльністю, торгівлею людьми, нелегальною міграцією тощо є одним із основних напрямів державної політики з питань національної безпеки країн учасниць Європейського Союзу. Однією із вимог сучасності щодо боротьби з переліченими загрозами є налагодження ефективного забезпечення судово-експертної діяльності правоохоронних органів у сфері експертизи документів.

Для підвищення якості висновків експертів необхідне здійснення постійного аналізу інформації про існуючі та нові, виявлені, способи підробки документів. Зазначене напряму стосується експертиз паспортних документів, виконаних на полікарбонатній основі (у формі ID-карток) іноземних держав, що посвідчують особу та надають право на перетинання державного кордону України.

Полікарбонат сучасний полімерний матеріал, який має ряд, як переваг так, і недоліків, які використовують злочинці під час виконання підробок. Переваги: міцність; термостійкість; зручність та простота обробки; надійна адгезія. Недолік – нестійкий до різних фізичних та хімічних впливів. Але, на сьогодні, із усіх видів полімерів, цей матеріал найкраще підходить для персоналізації способом лазерного гравіювання.

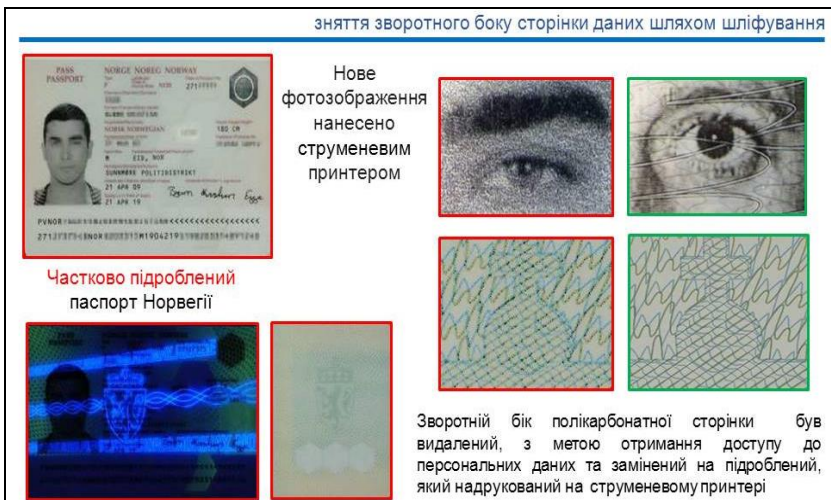
На прикладах паспортних документів, виконаних на основі полікарбонату, Іспанії та Норвегії розглянемо деякі специфічні способи їх підробки.

На рисунку 1, представлено паспорт Іспанії (у формі ID-картки) з електронним носієм, у якому персональні дані нанесені шляхом друкування по поверхні. Зокрема, у даному випадку застосована технологія УФ-друку, яка вже виявлялася експертами Державної прикордонної служби України під час дослідження паспортних документів інших європейських держав [1].

Рис. 1. Паспорт Іспанії (у формі ID-картки) з електронним носієм, у якому персональні дані нанесено шляхом друкування по поверхні

На рисунку 2, представлено підроблену сторінку даних паспорта Норвегії з безконтактним електронним носієм.

Рис. 2. Підроблена сторінка даних паспорта Норвегії з безконтактним електронним носієм

У цьому разі зворотній бік сторінки даних, що виконана на полікарбонатній основі, був видалений шляхом шліфування та замінений на підроблений, який був надрукований на струменевому принтері.

Варто зазначити, що нині в країнах Європейського Союзу відбувається активний пошук дієвого механізму здійснення захисту від підроблення своїх паспортних документів, виготовлених на основі полікарбонату (у формі ID-картки). Розробниками проводиться робота щодо застосування новітніх технологій, які на основі збалансованого набору способів друку, матеріалів, поєднання різних видів захисту максимально унеможливають підробку документів. Зазначене, актуальне і для сучасної України.

На теперішній час в Україні запроваджено паспорт громадянина України у формі пластикової картки типу ID-1. Такий вид документу, виконаний на основі полікарбонату, запроваджується на території України вперше. Зважаючи на важливість цього документу, для його захисту використовуються новітні технології та захисні елементи. Наразі, спостерігається брак інформації щодо можливих способів підробки таких документів, яка може бути отримана тільки шляхом апробації та впровадження певних алгоритмів досліджень, визначених у методичних рекомендаціях.

Тому, необхідне проведення роботи щодо ретельного аналізу характерних способів підробок іноземних паспортних документів, виконаних на основі полікарбонату (у формі ID-карток) та досвіду правоохоронних органів країн – учасниць Європейського Союзу щодо їх виявлення та дослідження.

Список використаних джерел

1. Коршун А. В. Новітні способи друку, які використовуються для підробки паспортних документів. *Теорія та практика судово-експертної діяльності* : матеріали круглого столу, присвяч. пам'яті З. С. Меленевської (Київ, 28 лют. 2018 р.). Київ : НАВС, 2018. С. 83–85.